

20 Yanvar - tarixin qan yaddası

Heydər ƏLİYEV:

“Bu təcavüz nəticəsində həlak olanlar xalqın qəhrəmanlarıdır, millətin qəhrəmanlarıdır”

Şəhidlər xiyabanında 9128 gündü dinən, danışan müqəddəs sükütü duymalısan, bu sükutun dili biləməlisən. Bu süküt deyir ki, torpağın tərkidəkən əsərin varlığından kimsənin xəbəri olmur. Bir bel ağızı qurdaladınsa, varlığı kükreyişində bəlli olur. Bu kükreyişin qarşısını heç bir güvə ala bilmir. Zamanında əli-golu bağlanan milli heysiyat də belədi; milli-azadlıq hərəkatı bu kükreyiş kimidi. “Nə yatmışan, Qoca Vulkan?” deyirdi Məmməd Araz; Qoca Vulkan oyanmışdı. Sovet imperiyası bu oyanışa “qılınc çəkdi”; imperianın siyasetinin yedəyinə düşüb gələn 19 yanvar facesində Cəvansır sinəsindən, Babək golundan, Cavad başından, Xətai bileyindən... - Vətən ürəyindən yaraladı. Imperiya 177 illik ilhaq zəncirini qırmaqda olan bir xalqın müstəqillik, azadlıq niyyətini dağlamaq istədi. Bacarmadı. Xalqın dönməz iradəsi qarşısında diz çökdü.

O mürəddəs sükutu söz, səs, avaz yozumunun bizim de Azərbaycan xalqının yaddaşından heç vaxt silinməyəcəkdir - kələminin işığında təşkil edilən "Azadlıq gedən yolda" tədbirində duydum, hiss edədim. 20 Yanvar faciesinin undulmamayan (undulmayaq) ağrılardan dikenlər, əməkdər inceşənət xadi, polkovnik Abdulla Qurbaninin söz, rejissöri təqdimatında da göründü.

"Ağlamoğın yeri deyil, ağlama", deyirdi Məmməd Araz. Onsuz da faciə yüklü o gecənin sızlətləri, ağrı-acısı canımızdan üzülen deyil,

qəhrəmanlara borcluyuq", - deyir...

... Bir deqiqelik sükut Şəhidlər xiyabanında gördüyü sükutun eynidi. Bu sükutun mezmənumuna da duydug, hiss elədik. O gecəyə görə 25 il yaşadığımız ağrı-acılar bizim xalq kimi, milət kimi yaşış, endirəcək,

70 illik bir sıxiştən xılasılma niyetini dağlamajına gələnlərin silahlı geliş 1920-ci ili xatırladır... Onda imperiya müstəqilliyyimizi elimizden almışdı. Ele gürman edirdi ki, yene bele olacaq. Yene üçrəngli bayraqı ucalardan atlanıb, yerine öz

"Vario, var olacaq!" deyən xoreografik hərəketlər güllərlə tamamlanır. Güllələr o gecənin can köynəyi olan müsəniyi də cüllükleyir. Atılan güllələr məhəl qoymayan bir gəncin elində üçrəngli bayraqımız dalğalanır. Analar sinələrini oğullara atlanıb

cili yardım'ları güllələsə də, nələr baş verdiyini evinin pəncəsindən müşahidə etləmək istəyən ağıbircəyi-ağsaqqalı da ittifaqda düşmən bilib mehəl eləsə də, xalq istəyindən dönmədi... O gecə qəhrəmanlıq gecəsi idi. Güllələr elində üçrəngli

de aparılır. Bu, 1990-ci il yanvarın 22-də şəhidlərin dəfninin rəmzi görnütüsüdür. Onda şəhidlərimiz Hökumətin qarşısından sonralar Şəhidlər xiyabani adlandırlaşdırılaq Dağüstü parkacançıyan qüçündəydi. İstər aparıçının sessləndirdiyi fikirlər, istər xoreografik təqdimat, istər də musiqi o gecənin açıqça xiđmet edirdi. İstər Niyazi adına Azərbaycan Dövlət Simfonik Orkestrinin təqdimatında müsiki parçaları, Cahangir Cahangirov adına xorun sessləndirdiyi bəstələr, istər professor Ramiz Quliyevin ifasında ("Segah müğəmi"), istər Rəmət Qasımovın, Aytaç Şixələzadənin, Beyimxanın Vəliyevanın oxumaları o gecənin getirdiyi faciənin səs

caq müstəqillik niyyətindən qətiyyən el çəkməz...

20 Yanvar faciesində həsr olunmuş bu ədəbi-bədii kompozisiya yaşanılmış faciəni yenidən, bir ayrı biçim yaşatmaq gücündəydi. İstər aparıçının sessləndirdiyi fikirlər, istər xoreografik təqdimat, istər də musiqi o gecənin açıqça xiđmet edən anaya yaxınlaşır. Oğul məhrə ilə ona baxır. İkisini də gözlərində qəherələr var: Faciə. Bu faciənin bir adı var: imperiya xisleti. Qırılan müsiki davam edir. Bu remz tədbir istirakçılara, tədbir istirakçılarının timsalında bir həqiqəti diktə edir: xalq üçün, Vətən üçün yaşanılan ömrülər qırılır. Belə ömrülər xalqın varlığında yaşayırlar. Tarihi öz qanını axarına qaytarmaqla...

Xoreografik təqdimatda remzler - hərəketlər məzmun etibarilə düzündüründür. Hərbçilərin baxışlarından da bu fikirləri dəvət edilir. Tədbirin sonunda Müdafiə nazirinin müavini general-leytenant Kərim Vəliyev ədəbi-bədii tədbirin təsirliyinə yardımçı olduğu lağımaraq təşəkkür edir...

Tədbirin sonunda Müdafiə nazirinin müavini general-leytenant Kərim Vəliyev ədəbi-bədii tədbirin təsirliyinə yardımçı olduğu lağımaraq təşəkkür edir...

Rəsəd FAXRALI,
"Azərbaycan Ordusu"

var olma istəyimizi bir boyda dikedlib.

"Bir anlığa 1990-ci il yanvarın 19-dan 20-ne keçən gecənin xatırlayaq", - deyir aparıç. H. Aslanov adına Mərkəzi Zabitlər Evi xoreografya gruppunu təqdimatında o gecənin neca gəldiyini, hələr tördəyini, nələrdən çəkindiyini, nələrə heyretləndiyini görürük...

bayrağını asacaq, 1920-ci ilən 1990-ci ilə kimi bu bayraqı siyaset yelleri esdirdi ve 70 ilən sonra didik-didik eleidi...

Gəldi. Faciə töreşə də sındı, əyildi, xalqın iradesi üzündən nə qəder gücsüz olduğunu hiss etdi.

... Küçələr insan nəhridi. Cavanları, qocaları, uşaqları qanına-qəltən eləsə də, yarallılara köməye gələn "Te-

gülələrə sıpər eleyir, oğullar analarla atılan güllələrə. Bu güllələr müstəqilliymiz, azadlıq istəyimizə atıldıq üçün insanlar ölümə qənşər gedir, ölümün gözünü də baxırlar. Bu ölüm Sovet imperiyasının siyaset köynəklə məqsəddidi. Bu ölüm yoldan ancaq xalq saxlaya bilər. Cavanları, qocaları, uşaqları qanına-qəltən eləsə də, bayraqları köməye gələn "Te-

bayraqımız dalğalanan cavana deyir. Səntileyir, ancaq yıxılır. Diziştə yere çökür bayraqda, qanlı bayraq hələ də dalğalanmağındadır. Başqa bir cavan yaralını qolları arasında saxlayır, bayraqı yərə düşməye qoymur. "Bu bayraq emməyəcək!" deyir sanki...

O qanlı bayraq bayraqdañın şəhədlik kəfəni olur... Şəhid bayraqdañın çiçinlər

var olma istəyimizi bir boyda dikedlib.

"Bir anlığa 1990-ci il yanvarın 19-dan 20-ne keçən gecənin xatırlayaq", - deyir aparıç. H. Aslanov adına Mərkəzi Zabitlər Evi xoreografya gruppunu təqdimatında o gecənin neca gəldiyini, hələr tördəyini, nələrdən çəkindiyini, nələrə heyretləndiyini görürük...

bayrağını asacaq, 1920-ci ilən 1990-ci ilə kimi bu bayraqı siyaset yelleri esdirdi ve 70 ilən sonra didik-didik eleidi...

Gəldi. Faciə töreşə də sındı, əyildi, xalqın iradesi üzündən nə qəder gücsüz olduğunu hiss etdi.

... Küçələr insan nəhridi. Cavanları, qocaları, uşaqları qanına-qəltən eləsə də, yarallılara köməye gələn "Te-

gülələrə sıpər eleyir, oğullar analarla atılan güllələrə. Bu güllələr müstəqilliymiz, azadlıq istəyimizə atıldıq üçün insanlar ölümə qənşər gedir, ölümün gözünü də baxırlar. Cavanları, qocaları, uşaqları qanına-qəltən eləsə də, bayraqları köməye gələn "Te-

bayraqımız dalğalanan cavana deyir. Səntileyir, ancaq yıxılır. Diziştə yere çökür bayraqda, qanlı bayraq hələ də dalğalanmağındadır. Başqa bir cavan yaralını qolları arasında saxlayır, bayraqı yərə düşməye qoymur. "Bu bayraq emməyəcək!" deyir sanki...

O qanlı bayraq bayraqdañın şəhədlik kəfəni olur... Şəhid bayraqdañın çiçinlər

744 insan ağır xəsəret aldı, 400 nəfər isə qanunsuz olaraq həbs edildi və çox sayıda insan itkin düşdü. Mehə bunun nəticəsində uzun illərdən bəri arasızdır olduğumuz müstəqilliyyət qovusduq və ölkəmiz suverenlik eldə etdi. Bu qanlı hadisələrdən illər keçəsə, xalqımız o müdafiə gecəni daim xatırlayıb, bu faciəni töredənlərə dərin nifretini ifadə edir. Xalqımızın qan yaddasında əbədi yaşayacaq 20 Yanvar faciəsi respublikamızda hər il Ümumxalq Hücum Günü kimi geniş qeyd edilir.

Polkovnik Münasib Babayev, polkovnik-leytenant Teymur Məmmədov və başqları da çıxışları zamanı qeyd ediblər ki, Azərbaycanın başına tarix boyu gətirilən bələlər xalqımızı, milletimizi daim bir ölüməcəsəsliyər.

Aynı tədbir şəhid mezarlarının üzərinə gül dəstələri qoyması və Dövlət himninin səslənməsi ilə başa çatıb.

Leytenant Ceyhun CƏFƏRLİ,
"Azərbaycan Ordusu"

Həm faciə, həm də qəhrəmanlıq səhifəsi...

Azərbaycan xalqının tarixi
Qanlı Yanvar faciəsi
kimi daxil olmuş 1990-ci ilin 20

Yanvar hadiselerinden 25 il keçir. Keçmiş Sovet hərəkətinin komandır müavini polkovnik Vahid Rəcəbov verilib. V. Rəcəbov qeyd edib ki, 1990-ci il yanvarın 19-dan 20-ne keçən gecə, fövqələde vəziyyət elan edilməsindən əvvəl, Sovet ordusu Azərbaycan xalqına qarşı hərəkətə qalxmaqda, Milli azadlığı, ölkəsinin ərazi bütövülüyü uğrunda mübarizəyə qalxmış dinc əhalisi divan tutulması, küləvi terror neticəsində yüzlərlə günahsız insanın qətlə yetirilmesi və yaralanması totalitar Sovet rejiminin süqtü ərefəsində onun cinayətkar mahiyyətini bütün dünyaya bir dəhə nümayiş etdirdi.

Q. Abbasov qeyd edib ki, böyük itki, gümahıñs insanların qətlə ixticələnən 20 Yanvar faciəsi, Qorbaçov başda olmaqla, cinayətkar imperiya rəhbərliyinin Azərbaycana qarşı xəyanətkar siyasetinə dözməyən, öz azadlığı, müstəqilliyyətini can atan xalqımızın mübariziliyini, əyləmziliyini, möğrurluğunu bir dəhə nümayiş etdirdi.

Sonra çıxış üçün söz ordu birliliyin komandır müavini polkovnik Vahid Rəcəbov verilib. V. Rəcəbov qeyd edib ki, 1990-ci il yanvarın 19-dan 20-ne keçən gecə, fövqələde vəziyyət elan edilməsindən əvvəl, Sovet ordusu Azərbaycan xalqına qarşı hərəkətə qalxmaqda, Milli azadlığı, ölkəsinin ərazi bütövülüyü uğrunda mübarizəyə qalxmaqdır. Hərəkətə qalxmaqda, qanın qanına qəltən eləsə də, bayraqları köməye gələn "Te-

baycanın paytaxtında və digər bölgələrdən zorak əməliyyatlara başlıdı. Faciə zamanı 131 insan ödürüldü, baycanın paytaxtında və digər bölgələrdən zorak əməliyyatlara başlıdı. Faciə zamanı 131 insan ödürüldü,

